

Sosiaali- ja terveysministeriö/
kirjaamo
kirjaamo@stm.fi

08.10.2018

Viite: STM/3913/2015

**Asia: AKAVAN SAIRAANHOITAJAT JA TAJA RY:N LAUSUNTO SOSIAALI- JA
TERVEYDENHUOLLON JÄRJESTÄMISESTÄ ANNETUN LAIN 23 §:N MUUTTAMISESTA**

Akavan sairaanhoitajat ja Taja ry kiittää mahdollisuudesta tulla kuultavaksi lausuntopyynnöstä koskien palveluntuottajien velvoitetta ottaa sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulun, sosiaali- ja terveysalan ammatillisia tutkintoja suorittavia opiskelijoita harjoitteluun ilman erillistä korvausta.

Yleistä säännösehdotuksesta

Ammattikorkeakoulututkintoa ja terveysalan ammatillisia tutkintoja suorittavien opiskelijoiden harjoittelupaikkoja on ollut jo pitkään liian vähän johtuen terveysalan toimintojen keskittämisestä suurempiin yksiköihin ja säästösyistä niukentuneista toimintayksiköiden henkilöstöresursseista. Laadukas ja hyvä opiskelijaohjaus vaatii hoitajilta sitoutumista ja aikaa opiskelijoiden ohjaukseen. Hyvä käytännön harjoittelupaikka on myös vetovoimatekijä uusien työntekijöiden rekrytoinnissa.

Ehdotus varmistaa, että sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden käytännön harjoittelun merkitys tunnustetaan ja tunnistetaan osana uutta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmää. Samalla ehdotettu lakimuutos turvaa opiskelijoiden käytännön harjoittelua ohjaavien ammattihenkilöiden pedagogisen osaamisen turvaamisen sekä kehittää ammattikorkeakoulujen ja työelämän yhteistyötä. Velvoite myös selkiyttää harjoittelun toteuttamiseen liittyviä periaatteita ja käytäntöjä.

Akavan sairaanhoitajat ja Taja kannattaa tehtyä lainsäädäntö muutosehdotusta palveluntuottajien veloitteesta ottaa sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoa ja ammatillisia tutkintoja suorittavia opiskelijoita harjoitteluun ilman erillistä korvausta.

1. Toimintayksiköiden velvoite ottaa opiskelijoita harjoitteluun ilman erillistä korvausta

Sosiaali- ja terveysministeriön tekemän selvityksen mukaan ammattikorkeakoulut maksoivat terveydenhuollon toimintayksiköille yhteensä 8.3 milj. euroa harjoittelukorvausta 2017. Toimintayksiköt käyttivät korvausta harjoittelusta koituvien kulujen kattamiseen, opetuskoordinaattoreiden ja opetuslihoitajien palkkakustannusten korvaamiseen sekä

henkilöstön pedagogisten valmiuksien kehittämiseen. Perustelumuistiossa todetaan, että harjoittelukorvauksilla katetaan vain noin 10 % harjoittelusta koituvista kustannuksista. Harjoittelukorvausten merkitys vaihtelee paljon toimintayksiköittäin, joten niiden poistumisen vaikutusten arviointi yleispätevästi on vaikeaa.

Maakunnan toimintayksiköille maksama kompensatio olisi pystyttävä ennakoimaan ja rahoitusta kohdentaa (korvamerkitä) niin, ettei toimintayksikköjen saama nettokorvaus pienene ja siten, että korvaus kohdentuu lainsäädännön muutoksessa mainittujen opiskelijaryhmien harjoittelun kustannusten korvaamiseen tai heidän ohjauksestaan toimintayksikössä vastaavan henkilöstöryhmän osaamisen varmistamiseen sekä mahdollisesti harjoittelun ohjaukseen tarvittaviin lisähenkilöresursseihin.

2. Opiskelijoiden harjoittelupaikkojen riittävyyden ja ohjauksen laadun turvaaminen

Harjoittelupaikkojen riittävyys ja ohjauksen saatavuus sekä laatu tulee turvata. Työssäoppimisen merkitys on kasvanut. Tämän toteutumista tulee kehittää niin rakenteellisesti kuin sisällöllisesti. Rahoitusperustan muutos tukee työssäoppimista.

Lainsäädännön muutoksella turvataan julkisen järjestämisvastuun piirissä olevien toimintayksikköjen velvoite tarjota harjoittelupaikat. Sen sijaan järjestämisvastuun ulkopuolella olevien toimintayksikköjen kanssa ammattikorkeakoulut voivat halutessaan solmia sopimuksia harjoittelupaikoista. Harjoittelupaikkojen määrällistä riittävyyttä ja harjoittelupaikkojen vastaavuutta opiskelijoiden opintosuunnitelmien tavoitteita vastaavaksi ei muutoksella turvata.

Esitämme, että perustelumuistioon lisätään velvoite maakunnalliseen alueelliseen ennakointiin ja yhteistyössä ammattikorkeakoulujen kanssa käymään tarvittavat ennakointineuvottelut harjoittelupaikkojen kokonaismääristä ja toivottavista sisällöistä.

Käytännön harjoittelun laadun turvaamiseksi on kehitetty ammattikorkeakoulujen ja työelämän yhteistyönä yhtenäisiä käytänteitä. Harjoittelun laadun turvaamiseksi esitämme, että sosiaali- ja terveysministeriö yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa kokoaa työryhmän, jonka tehtävänä on tuottaa valtakunnalliset yhteiset periaatteet käytännön harjoittelun ohjauksesta ja laadun varmistamisesta.

3. Ammattikorkeakoulujen opettajien lisääminen toimintayksiköissä tapahtuvan harjoittelun ohjaukseen

Akavan sairaanhoitajat ja Taja ry pitää tärkeänä opiskelijoiden ohjausosaamisen vahvistamista toimintayksiköissä ja opettajien lisäämistä toimintayksiköissä tapahtuvan harjoittelun ohjaukseen.

Ammattikorkeakoulut käyvät vuosittain opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa tulosneuvottelut ja ammattikorkeakoulun saama rahoitus on sidoksissa opetus- ja kulttuuriministeriön päättämään rahoitusta ohjaavaan kriteeristöön. Opetushenkilöstön lisääminen edellyttää ammattikorkeakoulujen rahoituksen lisäämistä, jotta tarvittava opettajaresurssi voidaan turvata.

Rahoituksesta tulee osa kohdentaa (korvamerkitä) työssäoppimisen ohjaukseen, yhteistyön ja ohjauksen kehittämiseen.

Sosiaali- ja terveysalan opiskelijoiden harjoittelu toteutuu koko sosiaali- ja terveydenhuollon toimintakentässä, näin ollen yksi opettaja ei voi ohjata käytännön harjoittelua kaikilla sisältötoimialueilla. Harjoittelun ohjauksessa vuorottelevat oppijan ohjaaminen hänen henkilökohtaisten tavoitteidensa suuntaan, oppijan oppimistavoitteiden ja opetussuunnitelman vertailu sekä toimialueen sisällöllisten ja hoidollisten kysymysten ohjaaminen.

Ammattikorkeakoulujen kannalta lain muutos merkitsisi parhaimmillaan mahdollisuutta lisätä resursointia harjoittelun ohjaukseen ja kenties jopa hieman pidempiä työelämä jaksoja, mikä edistäisi harjoittelupaikkojen ja oppilaitosten yhteistyötä ja tukisi opiskelijan oppimisprosessia.

Esitämme, että Sosiaali- ja terveysministeriö asettaa yhtenäisiä käytäntöjä laativan työryhmän, joka tekee ehdotuksen myös opettajaresurssin lisäämisestä käytännön harjoitteluyksiköihin vähintään harjoittelusta aikaisemmin maksetulla summalla. Työryhmän esitykset voidaan niiden valmistuttua sisällyttää sosiaali –ja terveysministeriön asetukseen.

Esitämme myös, että Sosiaali- ja terveysministeriö seuraa uudistuksen toteutumista harjoittelun laadun näkökulmasta, harjoittelupaikkojen riittävydestä ja opettajien lisäämisestä työpaikoilla pitkällä aikavälillä.

Helena Vertanen
puheenjohtaja

Kukka Junno
toiminnanjohtaja